

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

PROJEKT:

„Bezpieczna szkoła, bezpieczna przyszłość”

w ramach programu rządowego „Bezpieczna+”, zadania:
„Upowszechnienie wśród wszystkich pracowników szkoły umiejętności
rozpoznawania sytuacji zagrożenia oraz wiedzy o zasadach
postępowania w sytuacjach zagrożenia”

WWW.BS-KSON.ORG

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej

Zasady postępowania na wypadek wtargnięcia osoby niebezpiecznej na teren placówki oświatowej

Bądź świadom możliwości wystąpienia zagrożenia

Nie ignoruj symptomów świadczących o możliwości wystąpienia zagrożenia

O podejrzeniu wystąpienia zagrożenia zawiadom swojego przełożonego i/lub Policję

Numery alarmowe 112 i 997

Nie wpadaj w panikę, zachowaj rozwagę i chroń swoich podopiecznych, współpracowników i siebie

Pamiętaj, że w sytuacji wystąpienia zagrożenia każdy uczeń może zareagować w sposób niekontrolowany – irracjonalny. Zwróć szczególną uwagę na dzieci/młodzież z rozpoznaną niepełnosprawnością

Zapoznaj się z architekturą budynku placówki oświatowej – drogi ewakuacyjne, rozkład pomieszczeń – oraz jej otoczeniem

Przełącz wiedzę o zasadach postępowania na wypadek zagrożenia swoim podopiecznym

Nie ignoruj sygnałów alarmowych i postępuj zgodnie z instrukcją na wypadek ich wystąpienia

Zapoznaj się z zasadami postępowania w przypadku interwencji Policji w sytuacji zagrożenia

**W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia:
uciekaj, błagaj o litość lub walcz!**

W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia: uciekaj, błagaj o litość lub walcz!

Najważniejsze jest ratowanie życia, nie mienia. Podejmuj rozsądne decyzje i działaj racjonalnie. Alarm Lokalny w szkole, jest sygnałem, który powinien być znany wszystkim uczniom i pracownikom szkoły. Tylko w wypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu.

ZAGROŻENIE ATAKIEM TERRORYSTYCZNYM

Co może wskazywać na bezpośrednie zagrożenie atakiem terrorystycznym:

- podejrzane lub dziwnie zachowujące się osoby, np. zdenerwowane bez wyraźnej przyczyny, sprawiające wrażenie, że znajdują się pod działaniem narkotyków, ubrane nieadekwatnie do pory roku, próbujące zostawiać pakunki w miejscach publicznych,
- pozostawione bez opieki w miejscach publicznych przedmioty typu teczki, paczki i pakunki,
- podejrzana zawartość przesyłki bez danych i adresu nadawcy bądź od nadawcy lub z miejsca, z którego się jej nie spodziewamy,
- samochody, a zwłaszcza furgonetki, pozostawione poza wyznaczonymi miejscami, np. w bliskim sąsiedztwie szkoły, miejsc organizowania imprez masowych, zawodów sportowych lub zgromadzeń.

Stosuj się do następujących zasad:

- w przypadku jakichkolwiek podejrzeń powiadom służbę ochrony obiektu lub jego administratora oraz Policję,
- nie rozpowszechniaj informacji o podejrzeniu, aby nie spowodować paniki,
- nie próbuj obezwładniać podejrzanych osób (dyskretnie je obserwuj i staraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących ich wyglądu i zachowania).

WTARGNIĘCIE NAPASTNIKA NA TEREN PLACÓWKI

ZASADY MINIMALIZOWANIA RYZYKA NA WYPADEK WTARGNIĘCIA NAPASTNIKA:

- systematyczne prowadzenie oceny stanu zabezpieczeń przed uzbrojonym napastnikiem,
- sprawdzanie, czy zasady postępowania w sytuacji zagrożenia są znane wszystkim pracownikom, czy klucze od drzwi ewakuacyjnych są w miejscu wyznaczonym itp.,
- wyznaczenie kierunku/drogi ewakuacji – najlepiej od tej strony budynku, która nie posiada okien lub znajduje się za przeszkodą stałą, zza której nie widać zagrożonego budynku,
- w przypadku braku możliwości przeprowadzenia ewakuacji, wyznaczenie miejsca do schronienia się lub zabarykadowania. Zaleca się, by odpowiednie pomieszczenia posiadały grube ściany, pełne i otwierające się na zewnątrz drzwi oraz były wyposażone w środki pierwszej pomocy – apteczki, środki łączności dające możliwość przesłania informacji na zewnątrz,
- wyznaczenie miejsca zbiórki w bezpiecznej odległości od źródła zagrożenia, w miejscu niewidocznym z okien placówki oświatowej,
- wyznaczenie co najmniej dwóch źródeł alarmowania w różnych miejscach placówki, uwzględniając sposoby alarmowania, gdy nie ma zasilania, tj. ustalenie hasła, np.: „NAPASTNIK”, zabezpieczenie sygnałów dźwiękowych modulowanych sprężonym powietrzem,
- organizowanie przeszkolenia pracowników i służby ochrony budynku na wypadek ataku napastnika oraz ćwiczeń, bądź instruktaży dla pracowników placówki i uczniów,
- ograniczenie osobom nieuprawnionym dostępu do dokumentów i planów sytuacyjnych placówki. Wszystkie te informacje powinny być udostępnione służbom porządkowym – Policji, Państwowej Straży Pożarnej itp.

POWIADAMIENIE SŁUŻB RATOWNICZYCH O WTARGNIĘCIU UZBROJONEGO NAPASTNIKA

1. **Telefoniczne alarmowanie** – wybranie numeru alarmowego 112 lub 997. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora spokojnie i wyraźnie należy podać: miejsce i rodzaj zdarzenia; informacje o zagrożeniu życia i zdrowia ludzkiego; opis wyglądu napastników i ich liczbę; ilość i rodzaj broni; miejsce i liczbę ewentualnych ofiar, imię i nazwisko zgłaszającego oraz numer telefonu, z którego nadawana jest informacja o zdarzeniu, a także najszybszą/najbezpieczniejszą drogę dojazdu do miejsca zdarzenia.

Po powiadomieniu nie należy odkładać słuchawki do chwili potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia. Przyjmujący może zażądać: potwierdzenia zgłoszenia poprzez oddzwonienie, wykonania polecenia/instrukcji, informacji dodatkowych, które w miarę możliwości należy podać.

2. Jeżeli sytuacja nagle się zmieni, należy szybko o tym powiadomić operatora numeru 112 lub 997.
3. Po przybyciu na miejsce służb, jeżeli to możliwe, należy przekazać dodatkowe informacje, tj.:
  - ile osób opuściło budynek,
  - ile osób zostało w budynku i na jakich poziomach,

- pokazać plany budynku i drogi ewakuacji,
- gdzie ostatnio był widziany agresor,
- czym przyjechał i/lub skąd przyszedł napastnik.

ZASADY POSTĘPOWANIA OSÓB PRZEBYWAJACYCH NA TERENIE PLACÓWKI OŚWIATOWEJ NA WYPADEK WTARGNIĘCIA NAPASTNIKA

1. Ucieczka z zagrożonego rejonu drogą ewakuacji.

2. Ewakuacja tylko w przypadku bezpośredniej bliskości wyjścia, z dala od źródła zagrożenia.

W przypadku zarządzenia ewakuacji:

- zostaw wszystkie swoje rzeczy w miejscu, gdzie się znajdują,
- korzystaj z wyznaczonej drogi ewakuacji, nie korzystaj z wind,
- po drogach ewakuacyjnych poruszaj się szybko, unikaj blokowania ruchu, zatrzymywania się, czy też gwałtownego napierania na poruszających się z przodu.

Podczas ewakuacji:

- zachowaj ciszę, spokój, rozwagę,
- udzielaj pierwszej pomocy w miejscu bezpiecznym, jedynie wtedy, gdy nie ma to wpływu na własne bezpieczeństwo,
- ostrzegaj o niebezpieczeństwie,
- w przypadku opadów deszczu, śniegu lub panującego zimna, przeprowadź dzieci i młodzież do innego wcześniej ustalonego obiektu.

Jeżeli bezpieczna ewakuacja nie jest możliwa:

- zadbaj o bezpieczeństwo uczniów, każ im przenieść się w najbardziej bezpieczne miejsce w sali oddalone od drzwi i okien – pamiętaj o uczniach wymagających specjalnej troski,
- zamknij drzwi, zastaw drzwi ciężkim meblem, ławkami,
- wyłącz wszystkie światła, wyłącz/wycisz wszystkie urządzenia elektroniczne,
- połóż się na podłodze z dala od drzwi i okien, zachowaj ciszę,
- jeżeli jest to możliwe udzielaj pierwszej pomocy poszkodowanym,
- nie otwieraj nikomu drzwi – służby ratownicze zrobią to same.

Jeżeli nie miałeś możliwości ewakuować się lub ukryć albo zabarykadować w pomieszczeniu bezpiecznym, a twoje życie lub zdrowie jest bezpośrednio zagrożone w bezpośrednim kontakcie z napastnikiem – **WALCZ**, a jeżeli nie jesteś w stanie podjąć walki – **BŁAGAJ O LITOŚĆ**.

Podczas działań służb ratowniczych:

- zachowaj spokój,
- stosuj się do wszystkich poleceń służb,
- nie trzymaj nic w rękach,
- nie zadawaj pytań podczas ewakuacji,
- unikaj gwałtownych ruchów, alarmujących gestów itp.,
- poddaj się kontroli bezpieczeństwa,
- jeżeli posiadasz istotne informacje o napastnikach lub ofiarach, przekaż je służbom ratowniczym.

OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW PLACÓWKI OŚWIATOWEJ ZWIĄZANE Z WPROWADZENIEM „ZASAD ALARMOWANIA I POSTĘPOWANIA W SYTUACJI WTARGNIĘCIA NAPASTNIKA”

- Zapoznanie się z rodzajami alarmów, komunikatów ostrzegawczych i sygnałów alarmowych, numerami telefonów służb ratowniczych i porządkowych,
- Ćwiczenie umiejętności posługiwania się technicznymi środkami alarmowania i powiadamiania oraz znajomość miejsca ich rozmieszczenia w danej placówce,
- Dysponowanie numerami telefonów do kierownictwa placówki (dyrektora, zastępcy dyrektora, innych osób funkcyjnych),
- Okresowe zapoznawanie się z instrukcją przeciwpożarową, planami ewakuacji oraz innymi instrukcjami i planami dotyczącymi m.in. rozmieszczenia głównych: wyłączników energii elektrycznej, hydrantów, systemów alarmowych oraz posiadanie umiejętności posługiwania się nimi w razie wystąpienia sytuacji kryzysowej.

KIEDY ZOSTANIESZ ZAKŁADNIKIEM TERRORYSTÓW

Przestrzegaj następujących wskazówek

- jeżeli usłyszysz strzały w miejscu, w którym się znajdujesz – nie uciekaj, przyjmij, jeżeli to możliwe, pozycję leżącą za najbliższą osłoną,
- staraj się unikać dłuższego kontaktu wzrokowego z terrorystą – to wzbudza agresję,
- nie odwracaj się tyłem do terrorysty,

- wykonuj polecenia terrorystów, nie dyskutuj z nimi – odpowiadaj po dłuższym namyśle,
- rób, co ci każą. Nie udawaj bohatera i nie stawiaj oporu. Dyskutowanie z napastnikami lub bunt mogą tylko pogorszyć sytuację. Twoim zadaniem powinno być przetrwanie. Czekaj na akcję wyspecjalizowanej jednostki ratowniczej,
- nie wykonuj poleceń terrorystów w sposób gwałtowny. Nie stawiaj oporu!,
- staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z konkretnymi ludźmi (personifikacja),
- staraj się zachować spokój, znajdź postawę pośrednią między agresją, pasywnością i uległością,
- nie zwracaj na siebie uwagi terrorystów (poprzez np. dyskusowanie, częste zadawanie pytań, gwałtowne ruchy, obelgi, obraźliwe zwroty),
- zawsze pytaj o pozwolenie, np. o możliwość pójścia do toalety, wstania, otworzenia torby,
- na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste,
- jeżeli jest to możliwe usuń/wyrzuć niepostrzeżenie oznaki zajmowanej pozycji zawodowej, które mogą spowodować agresję u terrorystów,
- stawiaj sobie drobne cele (np. uzyskanie od terrorystów wody, posiłku, opatrunku, możliwość skorzystania z toalety, udzielenie pomocy innej osobie), realizuj je i wyznaczaj kolejne,
- stawiaj sobie przyszłe cele – co będziesz robił po uwolnieniu, uzasadniające wolę przeżycia,
- staraj się utrzymać sprawność fizyczną i umysłową. Myśl pozytywnie,
- pamiętaj, że wśród innych zakładników może być osoba współpracująca z terrorystami,
- nie ujawniaj własnych obaw i innych słabych punktów – kontroluj swoje reakcje,
- nie blokuj drogi ucieczki terrorystów,
- staraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących porywaczy i otoczenia – może to pomóc organom ścigania w dalszych działaniach.

Pamiętaj! Twoim zadaniem jest przetrwanie!

POSTĘPOWANIE W TRAKCIE OPERACJI ANTYTERRORYSTYCZNEJ

- nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę. Nie próbuj pomagać, nie atakuj terrorystów,
- połóż się na podłodze, spróbuj znaleźć najbliższą osłonę, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy,
- słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom, nawet jeżeli będą gwałtowne i nie zabieraj czasu zadawaniem pytań lub dyskusowaniem,
- nie trzymaj oczu w przypadku użycia granatów łzawiących,
- po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, nie zatrzymuj się na przykład w celu zabrania rzeczy osobistych,
- odpowiadaj na pytania funkcjonariusza (przedstaw się i odpowiedz, jak znalazłeś się na miejscu zamachu), bądź jednak przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorystę, dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona.

EWAKUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Organizacja ewakuacji osób niepełnosprawnych wiąże się z:

- odpowiednio opracowanymi procedurami i wytycznymi postępowania na wypadek zagrożenia,
- sposobami alarmowania (nawet indywidualnymi) osób niepełnosprawnych,
- dodatkowymi obowiązkami pracowników obiektu oświatowego.

Dostosowanie placówki oświatowej do potrzeb osób niepełnosprawnych wymaga odpowiedniego przygotowania budynku. Należy zwrócić szczególną uwagę na:

- przystosowanie dróg ewakuacyjnych do poruszania się osób z różnymi niepełnosprawnościami,
- rozplanowanie zajęć w taki sposób, by osoby te nie musiały przemieszczać się poza najniższą kondygnację naziemną budynku (przeważnie parter),
- dostosowanie rodzajów i technik ewakuacji do wymagań osób niepełnosprawnych,
- wyznaczenie opiekunów na czas ewakuacji,
- opracowanie odpowiednich sposobów informowania o zagrożeniu,
- uwzględnienie wymagań bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych w procedurach ewakuacji i postępowania na wypadek zagrożeń i przeszkolenie pracowników obiektu oświatowego,
- przeprowadzanie ćwiczeń ewakuacyjnych z udziałem niepełnosprawnych uczniów (pracowników).

WAŻNE! Im mniej przeszkód na drodze ucieczki, tym krótszy czas ewakuacji. Osoby niepełnosprawne powinny, w miarę możliwości, odbywać zajęcia lekcyjne na najniższej kondygnacji naziemnej (np. na parterze) budynku. Dzięki temu nie będą zmuszone poruszać się po klatkach schodowych, dźwigami ewakuacyjnymi lub dla ekip ratowniczych, a także korytarzami kondygnacji wyższych. Skróci to czas ewakuacji do niezbędnego minimum - zarówno osób niepełnosprawnych, jak też wszystkich użytkowników budynku.

WAŻNE! Zawsze należy wziąć pod uwagę rodzaj i stopień niepełnosprawności. **WAŻNE!** Osoby niepełnosprawne muszą zostać uwzględnione we wszystkich planach ewakuacji z obiektu.

112 EUROPEJSKI NUMER ALARMOWY
999 POGOTOWIE RATUNKOWE
998 STRAŻ POŻARNA
997 POLICJA